

Mnogotere uime bi trsa ne našle, ako bi gospodar jeseni rozge položil in z zemljo pokrtil. Kar pa pri celi gorici nečeš ali ne utegneš, stori konči pri mladenčih ali enoletnih ključih. Vzami pred snegom motiko, ter trse okoplji ali ogrni kakor krompir, da jih uime ovaruješ. Tako stori tudi pri drugih trsah v nižavi, kjer ti vsako leto pozebejo; saj tako se ogerske gorice črez zimo okovarijo. Še mnogotere druge uime s pogubo trsu pretijo, pa jih iz misli pustimo ter omenjamo samo največjo uimo gorice, ki nam trs uničiti hoče.

3. Na koreninah trsa. — Nekedaj so krvočni Turki strah delali po naših deželah, morili ljudi, žgali hiše, njive pomandrali, vinograde opustošili; sedanj pa vse trepeče pred malo, komaj vidno stvarco, ki ljudi v nadlogo in siromaštvo spravlja, jim najboljši pridelek uničuje, in gorice v pustine in golečine spreminja: trsna uška (*Fylloxera vastatrix*) je ta strašna živalca, katero si hočemo nekoliko ogledati; in sicer:

a) Ime. Trsna uš se ji pravi zato, ker je podobna vsem drugim ušem in ušicam. Uš; češko: věš; zagorsko: veuš; graničarsko: vūš; pohorsko: vuš; pismeno: uš, brz latinsko: ens, ěns, ons: uš = živo, zato rečemo: Živad ga bo ujedla. Latinec jo imenuje: pediculus, od tod brz Nemec: lās = lous = laus; ali misliš od laziti; ali menda od: lau. Učenjaki so trsno uš naimeenovali *fyloxera vastatrix*, po volji profesorja Planhona, ki jo je leta 1868. prvi našel. Fyllon = list; xeraino = posušiti, *vastatrix* = upuščavitelja: listosušna upuščavitelja. Mi pa jo imenujmo: uška, dokler za to grozno stvar lepšega imena ne najdemo, ali dokler ne izgine ta grda ameriška pritepenka. (Dalje prih.)

Sejmovi. Dne 1. julija v Zrečah, pri Sv. Petru pri Radgoni, na Spod. Polskavi, v Olimju, Sromljah in v Mariboru (tudi za konje). Dne 2. julija v Petrovčah, na Tinskem, v Vildonu, na Ptujski gori, v Radgoni, pri St. Ilju pod Turjakom in na Remšniku. Dne 3. julija na Ptuj, v Imenem (za svinje) in v Mariboru. Dne 4. julija v Vojniku, na Bregu pri Ptuj (za svinje), na Podplatu, pri Sv. Petru pri Čmureku, na Vidmu in v Vuženici. Dne 5. julija na Spod. Polskavi (za svinje.)

Dopisi.

Iz Celja. (Okrajni zastop.) Ker nasprotni listi lažnivo pišejo o zadnji skupni seji okrajnega zastopa celjskega dne 18. rožnika t. l. in ker je seja jako podučljiva gledé postopanja in nazorov celjskih nasprotnikov, poroča se sledeče: Narodna stranka ima v okrajnem zastopu 23 udov, od katerih se je pa jeden izselil iz celjskega okraja tako, da ne pride več v poštev, torej štejem še 22, nasprotniki jih imajo 17. Od narodnih okrajnih zastopnikov je bil jeden bolan; g. Miha Vošnjak je moral biti ta dan na Dunaju, tako, da bi še lahko bilo navzočih 20 udov. Nasprotniki imajo dobro taktiko, da točno dojdejo ob napovedani uri tako, da je njihovih pristašev bilo ob devetih že 14, in ko je načelnik, g. dr. Sernec, otvoril sejo, je narodnih tu bilo le 16. — Slovenska stranka se je skazala dosedaj proti nemški povsem uljudno. Povabila so se pošiljala nemškim udom v nemškem, slovenskim v slovenskem jeziku; ravno tako proračun in končni račun in celo zapisnik se je na prošnjo Nemcev doposlal jim v nemščini, našim v slovenščini. Med pregledovalce računov sta se lani, kakor letos volila dva Slovenca gg. Roblek in Kavčič in »Nemec« g. Traun (Traven), kateri je mimogrede rečeno, nekdan bil ud narodne čitalnice v Celju. Prva točka dnevnega reda je bila odobrenje računov

okrajnega zastopa za leto 1894. Kakor lani, so tudi letos vsi trije pregledovalci, med njimi tudi gospod Traun dvakrat po poludneva pregledovali vse pobotnice in skupni račun. G. Traun je pokazal pri pregledovanju, da je popolnoma razumel račune; le tu pa tam je vprašal za kakšno pojasnilo, katera so se mu dala v najlepši prijaznosti. Gospod Roblek, kot poročevalec je v seji poudarjal, da so se računi in pobotnice natanko pregledovali in našlo vse v popolnem redu in je predlagal, da bi se račun odobril. Nato vstane gospod Traun, očita, da so računi pisani v »novi« slovenščini (*Neuslovenisch*), katere, razun nekaterih ljudij, nobeden ne razume (!), prečita celi dolgi § 59. postavave za okrajni zastop od 14. rožnika 1866, v katerem stoji, da morajo letni računi vsaj 14 dni pred sejo biti na razpolaganje vsem okrajnikom in da mora to razglašeno biti itd. in pravi, da imajo torej tudi Nemci pravico, pregledovati račune, in da tega ne morejo, ker je vse pisano v »novi slovenščini« ter stavi predlog, naj bi se računi vodili pri okrajnem zastopu v obeh jezikih. »Vahtarica« sedaj celo trdi, da je predlagal, da bi se morali računi voditi izključno v nemščini! Na to mu odgovori sprva načelnik, g. dr. Sernec, naj g. Traun ne misli, da mi ne poznamo § 59 in če bi se hotel prepričati, bil bi lahko našel, da je že več ko tri tedne pred sejo bil nabit na tabli pri pisarni okrajnega zastopa, kakor vsako leto, tudi letos oklic v slovenskem in nemškem jeziku, kateri oklic je naznanil, da računi vsakemu na razpolaganje ležijo na pregled v pisarni okrajnega zastopa, da pa razen revizorjev nobeden ni prišel jih pogledat. Nadaljuje potem: »Uradni jezik pri celjskem okrajnem zastopu pa je slovenski. Tudi pobotnice, katere polagajo isti, kateri denar dobivajo, so skoraj izključno slovenske; — če pa Nemci dobijo od okrajnega odbora denar, pa položijo nemške pobotnice, in je nesmisel, da bi se morale pobotnice pridejati tudi v prestavi aktom; in nikakor ne gre, da bi se denarna knjiga vodila v obeh jezikih. Sicer pa imamo in poznamo mi le jedini slovenski jezik in hvala Bogu, nam ni treba še debatirati o obstanku našega jezika.« Narodna večina je z živim odobravanjem sprejela to izjavo načelnika. (Konec prih.)

S slovenskih hribov. (Ciril-Metodovi kresovi!) Bodoči teden bomo zopet praznovali god naših apostolov, sv. Cirila in Metoda. Gotovo se tega godu, ki se od leta do leta lepše in veličastnejše obhaja, veseli že vsak veren Slovenec in verna Slovenka. In prav je tako. Pa prav in dostojno je tudi, da Slovenci kurimo sv. bratoma v čast kresove v predvečer njunega praznika. Zato pa, slovenski mladeniči, ne zabite naših največjih dobrotnikov, temveč tudi letos zažgite prav mnogo Ciril-Metodovih kresov! Naj bi ga pač ne bilo hriba, ne holmca na Slovenskem, ki bi ga ne razsvetljeval 4. julija zvečer Ciril-Metodov kres. Ko bo plamen švigal proti nebesom, pa zapoj, ljuba slovenska mladina, pesem sv. bratoma v čast, da bo odmeval hrib in dolina in bo pesmi glas dramil zaspance, tujce zemlje lačne pa pretresal in spominjal njih brezvestnega, krivičnega postopanja proti nam! C.

Iz marenberskega okraja. (Sv. Ciril in Metoda.) Bliža se praznik naših slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Opozarjamo torej naše rodoljube na isti dan: vsak hrib naj se razsvetli na predvečer! Kresi naj gorijo v našem okraju povsod in počastijo blagovestnika sv. Cirila in Metoda! Bila sta prva, ki sta Slovanom luč sv. vere prižigala, in v spomin, da smo hvalni sinovi majke Slave, naj kresi kažejo ljubezen prvim dobrotnikom omike in prosvete in naj kažejo, da še Slovenci tudi v tem kraju živimo, in da še nas nemška nacionalna druhal ni pohrustala! Najlepši prostori za krese pa bi bili Velika kapa, Sv. Anton, Danijel v

Tribunjah, Pernice, Sv. Jurij, Radl sploh in Sv. Pongrac, Remšnik, Sv. Janez na Orlici, Sv. Ignacij v Šent-Lovrencu, Vuzenica in Vuhred. Tudi Muta naj ne ostane nema ali mutasta. Kapla in Sv. Duh imata tudi krasne vrhunce, odkoder bi kresi najlepšo slavnost sv. bratoma Cirilu in Metodu predstavljali.

Iz Celja. (V pojasnjenju.) V dopisu iz Celja v štev. 25. »Slov. Gosp.« od 20. junija 1895 očita nekdo stavbenemu odseku »Narodnega doma v Celju«, da se ne ozira dovolj na domače narodne voznike, ter da nikakor ne gre, — »dajati našim najhujšim nasprotnikom prednost«. Očitania so povsem neosnovana. Največ voženj je bilo dozda za odvažanje zemlje. Zemljo odvažajo pa kdor hoče, pa mora si sam najeti in plačati voznike, pri zbiru teh voznikov nima stavbeni odsek nič govoriti. Stavbeni odsek preskrbi samo nakladanje t. j. plača delavce. Kar se pa tiče voženj s kolodvora, vzamejo pa se navadno naši vozniki, ako jih je le mogoče dobiti. To pa vedno ni bilo, ker so mnogokrat vprašani rekli, da ne morejo voziti, ker imajo setev itd. Pri vsem, kar stavbeni odsek kupuje in naročuje, gleda v prvi vrsti na našince. Brez ozira na osebo pa zahteva in mora zahtevati, da je materijal dober; kajti stavba, ki bo toliko stala, kakor »Narodni dom« v Celju, mora biti solidna. Zaradi tega se slab materijal ne sprejme iz nobenih ozirov od nikogar. Iz tega razloga je n. pr. tudi stavbeni odsek vsled enoglasnega sklepa sklenil, da odpove nekemu vozniku daljnjo vožnjo peska, ker je pesek bil slab, zmešan s premogom, blatom in prodom.

Iz Ljutomera. (Igrokaz.) V nedeljo, 9. t. m. so priredili naši igralci lepo predstavo »Materin blagoslov«. Igra nam kaže v petih dejanjih težavno življenje Savojevcev, katerim domača zemlja ne dá toliko hrane, da bi se preživili, vsled česar mnogo Savojevcev odide v svet, največ v Pariz, kjer si na razne načine služijo kruha. »Materin blagoslov« nam kaže, v kake nevarnosti je prišlo savojsko dekle, Marija Loustalot, ki je tudi morala v Pariz. Večkrat je bila blizu pogube, ali vsikdar jo je rešila materina pesem, s katero se je mati od nje poslovila pri odhodu v Pariz. Popačeni pariški svet jo je tako zmešal, da je zblaznela; kot blazno jo pripelje znanec s tem domov v savojske gore, da ji poje materino pesem; matere, bolne matere glas jo zopet ozdravi in srečna mati objame zopet hčerko, katero je že mislila mrtvo. — Igralo se je zelo dobro tako, da smo kar strmeli, kako je mogoče na tako malem odru tako obširno dejanje predstavljati. Pevci, kateri so imeli v igri tudi važen del, so dobro rešili svojo nalogo. Želeli je, da bi še večkrat predstavljali tako velike in lepe igre.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. Velikanstvo svetli cesar so dne 22. in 24. t. m. dali obed delegatom. Govoreč z liberalcem Promberjem, so ostro grajali postopanje liberalcev gledé celjske gimnazije, — V avstrijski delegaciji se je v soboto o poročilu proračunskega odseka unel živahen razgovor o vnanjih in posebno notranjih razmerah našega cesarstva. Najboljše je govoril češki delegat dr. Herold. — Dne 25. t. m. so poslanci v državnem zboru odobrili začasni proračun za mesec julij. Splošna razprava o proračunu se je pa začela 27. t. m. — Občnega katoliškega shoda v Avstriji letos ne bode, pač pa škofijski katoliški shod v Št. Hipolitu.

Češko. Katoliški češki rudokopi imajo shod dne 29. in 30. t. m. v Příbramu. Razgovarjali se bodo o

raznih delavskih vprašanjih. — Staročehi bodo letos pri deželnozborskih volitvah povsod postavili svoje kandidate.

Šlezijsko. Nemški nacionalci se bodo pri deželnozborskih volitvah z vso silo udeležili volitev, in se hočejo otresti dosedanjih zapeljivcev — liberalcev. Propasti tudi utegne dr. Menger, ki se tako rad meša v južnoštajarske zadeve.

Štajarsko. Cesarski namestnik baron Kübeck bojdaj kmalu pojde v pokoj. Na njegovo mesto pride markiz Baquehem, dosedanji minister notranjih zadev. — Nemško-liberalni poslanec Morre bode v počitnicah bojdaj rogovilil v baron Morseyevem volilnem okraju, da bo nemške kmete hujškal zoper Morseya, ki je glasoval za celjsko gimnazijo; ali dosegel ne bo nič.

Koroško. Deželna vlada je odobrila premembo pravil katoliškega političnega in gospodarskega društva za Slovence, sklenjeno na zadnjem občnem zboru. — Dne 29. t. m. bodo Prusjaki imeli shod v slovenskih Kotljah, da praznujejo zmago, katero so dosegli s tem, da so se Kotlje ločile od Tolstega vrha. — V kratkem se ustanovi nemško katoliško meščansko in obrtno društvo za Koroško; v Št. Štefanu na Zili pa slovenska posojilnica. Ta bo 18. slovenska posojilnica na Koroškem.

Kranjsko. Preteklo nedeljo je imelo javen shod dolensko katoliško politično društvo na Krškem, slovensko katoliško delavsko društvo v Ljubljani pa v Vižmarjih. Katoliško politično društvo v Ljubljani pa priredi javen shod prihodnjo nedeljo v Podgorici pri Dobropoljah. — V Ljubljani je umrl bivši mnogoletni urednik »Učiteljskega Tovariša«, g. Andrej Praprotnik. Blag mu spomin!

Primorsko. Društvo »Edinost« v Trstu je zadnjo nedeljo imelo občni zbor. Žal, da je udeležba bila pičla. — V Pičnu v pazinskem okraju so bili pri volitvah za upravni odbor soglasno izvoljeni vsi hrvaški kandidati. Vse zvijače in sleparije nasprotnikov niso nič pomagale.

Hrvaško. Starčevićev dom v Zagrebu se bode v Zagrebu slovesno odprl dne 17. julija. Iste dni bo v Zagrebu tudi shod vseh hrvaških dijakov. — Ogerska vlada je dala cepiti gozde v Žutici in Čezmi na Hrvaškem, da bi les pod roko prodala. To so zvedeli zagrebški trgovci ter prosili trgovsko zbornico, da naj skrbi, da se bode les po dražbi prodajal. Madjar Hrvaški slabo gospodarji.

Vnanje države.

Rim. Prihodnji konzistorij ali zbor kardinalov bode na jesen, in takrat bodo sv. oče kardinalom imenovali med drugim tudi dunajskega nuncija, nadškofa Agliardija, ki čez zimo ostane še na svojem mestu.

Italijansko. V poslanski zbornici sta se ono sredo stepla po fantovsko poslanca Casale in de Andreis. Lepe razmere! — V večih mestih so se vršile občinske volitve in so se jih krepko udeleževali katoličani. Tako je v Turinu bilo voljenih 40 katoličanov, v Bologni pa 22. Liberalne gnilobe so že tudi Italijani precej siti.

Francosko. Faure, predsednik poslanske zbornice, je framason. To je te dni izjavil prvi framasonski list. Ko bi se to lani vedelo, mož ne bi bil dosegel te časti. — Dne 25. t. m. se je obhajala obletnica silovite smrti Carnota, bivšega predsednika republike.

Angleško. Roseberyjevo ministerstvo je odstopilo, ker je večina zbornice predlagala, naj se vojnemu ministru plača zmanjša za sto funtov šterlingov. Nove ministre išče konservativec lord Salisbury. Sestavil bode novo vlado iz konservativcev in unijonistov, potem pa zbornico razpustil in nove volitve razpisal.